

# Leszek Kajzer

---

## Raciążek, gm. Nieszawa, woj. włocławskie

---

Informator Archeologiczny : badania 15, 246-247

---

1981

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej [bazhum.muzhp.pl](http://bazhum.muzhp.pl), gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Aktualnie rozpoznana została strona południowa kościoła. Od strony północnej istnieje możliwość odkrycia dodatkowych elementów obiektów faz I-III w momencie przeprowadzenia badań, w pomieszczeniach obecnej zakrystii.

5. Miejski mur obronny i kolegium jezuickie - na dziedzińcu liceum ceum  
Nr 1.

Odsłonięto częściowo skrzydła północne i wschodnie. Skrzydło północne kilkutraktowe /prawdopodobnie dwutraktowe z rozbudowaną częścią przy murze miejskim/. Wykorzystano w trakcie budowy budynek starszy powstały równocześnie z murem miejskim. Skrzydło południowe jest częściowo podpiwniczone. Ze skrzydła wschodniego odsłonięto część pomieszczenia-piwnicy z posadzką wykonaną z cegieł. Sposób wykonania i jakość fundamentów świadczą, że budynek nad nimi posadowiony mógł być tylko parterowy.

Materiał zabytkowy znajduje się w pracowni ekspedycji pułtuskiej Ciecchanowskiego Towarzystwa Naukowego oraz w Muzeum Miejskim w Pułtusk.

Badania będą kontynuowane.

RACIĄŻEK, gm. Nieszawa  
woj. wrocławskie

Uniwersytet Łódzki  
Katedra Archeologii

Badania prowadził doc. dr hab. Leszek Kajzer. Finansował WKZ we Wrocławku. Czwarty sezon badań. Zamek średniowieczny usytuowany na grodzie i wielokrotnie przebudowywany /XIV-XVIII w./.

Badania prowadzono w okolicy "kamienicy wielkiej" i na dziedzińcu zamkowym. Kontynuowano wykopaliskową weryfikację obserwacji geofizycznych i badano zagruzowane mury zamku. Wykonano trzy wykopy badawcze o łącznej powierzchni 35,5 m<sup>2</sup> i orientacyjnej kubaturze około 80 m<sup>3</sup>.

W odkrywkach 16 i 18 zarejestrowano nawarstwienia dziedzińca zamkowego i upad fosi wykonanej w XIV w., a oddzielającej wschodnią część wzgórza, na której zbudowano mурowany zamek.

Odkrywkę 19 zlokalizowano przy południowo-zachodnim narożniku "kamienicy wielkiej". Zbadano mur odchodzący pod kątem 45° od narożnika, którego obecność zarejestrowano w roku ubiegłym /odkrywka 14/80/. Mur obserwowano na długości blisko 7 m. Ma on grubość 1,4 m i wykonany jest z kamieni eratycznych z domieszką cegły gotyckiej. Jest to zapewne, poszukiwany od trzech lat, mур obwodowy zamku gotyckiego.

Zgromadzono dość typowy dla Raciążka ruchomy materiał zabytkowy. Przeważa ceramika naczyniowa: średniowieczna i nowożytna - ponad 1,200 ułamków.

Wobec dobrego poznania /w ciągu czterech sezonów/ stratygrafii obiektu, przyszłoroczne badania należy skoncentrować na ustaleniu przebiegu murów niewidocznych obecnie na powierzchni gruntów murów zamkowych.

RADOM  
ul. Szpitalna

PP Pracownie Konserwacji  
Zabytków  
Pracownia Archeologiczno-  
Konserwatorska  
Oddział w Łodzi

Badania prowadził mgr Edward Ćwiertak. Finansował WKZ w Radomiu. Pierwszy sezon badań. Średniowieczne miasto /kazimierzowskie/, tzw. Nowy Radom/, - od połowy XIV w.

Badania rozpoczęto w ramach interdyscyplinarnych badań podjętych w związku z planowaną rewaloryzacją zespołu staromiejskiego i założenia zamkowego. Celem prac w 1981 roku było uchwycenie średniowiecznej Bramy Piotrkowskiej i przylegającego do niego muru obronnego. U zachodniego wylotu ul. Szpitalnej /biorącej swój początek w północno-zachodnim narożniku rynku staromiejskiego/, w miejscu przypuszczalnego przebiegu muru miejskiego, dochodzącego w tym miejscu do bramy miejskiej, założono dwa wykopu archeologiczne. W wykopie I o wymiarach 4 x 15 m cofniętym 10 m na północ od ul. Szpitalnej, uchwyciono częściowo zniszczone relikty fundamentowej partii muru obronnego. Odsłonięty w wykopie mur był częściowo zniszczony przez licznie występujące w tym miejscu rury kanalizacyjne i późniejsze wkopy budowlane. Zachowany relikw zbudowany był z różnej wielkości kamieni polnych wiązanych zaprawą wapienną. Szerokość muru wynosi 240 cm, a zachowana wysokość 175 cm. Podstawa ławy fundamentowej wykonana była z ułożonej w rowie warstwy dużych kamieni polnych, na których wmurowano w technice opus incertum ławę fundamentową wysokości 80 cm, zakończoną wyraźną warstwą wyrównawczą z płaskich kamieni polnych pokrytych grubą warstwą zaprawy. Dalej lico muru jest lekko cofnięte od krawędzi ławy fundamentowej. Ta wyższa partia muru zbudowana w podobnej technice, jak i ława fundamentowa, wyróżnia się jedynie staranniejszym doбором kamieni wmurowanych w lico muru. Powyższy fragment stanowił dolną część nadziemnej partii muru, który powinien przejść w mur ceglany. Stratygrafia uwarstwień w wykopie I aż do calca jest całkowicie zakłócona.

W wykopie II o wymiarach 5 x 5 - 2 x 3 m odsłonięto fragment budynku bramnego, który należy przypisać znanej ze źródeł Bramie Piotrkowskiej. Odsłonięto jedną ścianę budynku od strony miasta wraz z przylegającym do niego murem miejskim. Mur bramy posiadał grubość 290 cm, a zachowana wysokość 240 cm. Wnętrze muru zbudowano z nieregularnych kamieni polnych, jedynie lica były wmurowane ze staranniej dobranych kamieni i częściowo obrobionych ciosów wapiennych. Jedynie narożniki wykonano ze staranniej obrobionych ciosów wapiennych. Przejazd w bramie wybrukowany był kamieniami polnymi. Mur miejski dochodzący do bramy wykonany był podobnie, jak odsłonięty w wykopie I. Jediną różnicę stanowiło wykonane później licowanie cegalne wmurowane w układzie wozówkowym. Odsłonięta